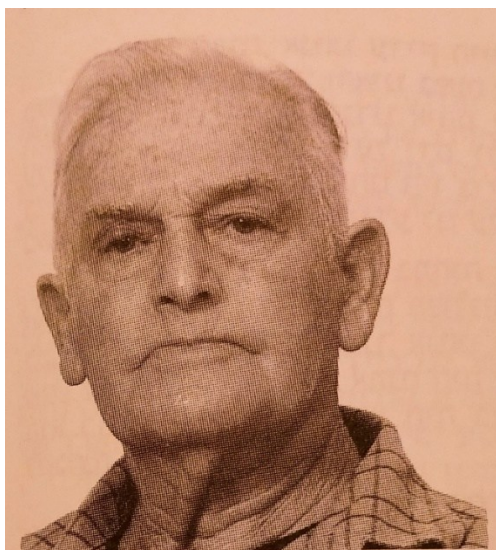

אמא – חנה לוי, נולדה ב-30.5.1926 להוריה פרידריך לוי וזלמה שנברג, בכפר קטן אנהאוזן ליד ניוויד, גרמניה. כשהייתה בת שנה עברה המשפחה לעיר ניוויד.

אמא נפטרה כחודש אחרי יום הולדתה ה-88, ב-20.6.2014 ונקברה בקיבוצה נצר סרני.

אבא לאו – לאו אנגל, נולד ב-5.7.1922 להוריו אוסקר אנגל וטוני פינקלשטיין, בקניגסברג (קליניגרד) מזרח גרמניה. משם עברה המשפחה לברלין.

אבא לאו נפטר כשהוא בן 93, ב-16.12.2015 ונקבר בקיבוצו נצר סרני.

שניהם הובלו, מסתבר, באותה הרכבת מברלין לאושוויץ ב-18.4.1943, אמא אז כמעט בת 17 שנה ואבא בן כמעט 21 שנה. באותה הרכבת היו גם רודי דוד ואסתר פור.

בדברי הפעם יכולתי לחזור לאירועים הפרטניים שחוו הוריי בימים ההם ובעיקר אלו שחוו בשנים שבין 1938 לבין 1945 כפי שסיפרו לנו, ילדיהם, באיחור רב, או אלו שנכתבו בעדויותיהם המצולמות והכתובות. כן, אלו סיפורים קורעי לב המדגישים את פלא הישרדותם בחיים פעם אחר פעם.

אולם הפעם הזאת אני מבקש לדבר על מסכת חייהם הבלתי נתפסת מאז ילדותם, ולהדגיש בכך את העוצמות שהיו גלומות בהם ובבני דורם וגלומות באירוע המכונן והמופלל של הקמת מדינת ישראל.

אתם הוריי, הייתם לבנה קטנה במבנה של ענקים ונפילים, של גיבורים בעל כורחם, אשר המשיכו לחיות ולבנות, וייצרו חיים.

איש עדיין לא חזר מגן העדן לספר לנו את חוויותיו שם. אך הוריי שלי, ואחרים מבני עמנו, חזרו מהתופת, חוו ושרדו את הגיהנום, ופיהם סגור, חתום, סתור. טרם נוצרו המילים אשר ירכיבו שפה באמצעותה יסבירו לבני אנוש פשוטים ורגילים, משמעותו של הגיהנום ההוא - מהו. הוריי החלו לדבר ולספר לנכדים ודרכם נפתחו גם אלינו.

הלבנים הקטנות במבנה הענקים, גיבורים בעל כורחם, דור מופלא שהוא תוצר של מסלול חיים הזוי ובלתי נתפס:

- כילדים שמעתם קולות שנאה, חוויתם נידוי והשפלה, חוויתם אובדן.
- כילדים וכנערים ונערות נקרעתם מבית הוריהם.
- כנערים ונערות עמדתם בתופת השנאה והפלצות אשר במחנות העבודה ובמחנות ההשמדה אשר ניהלה כנגדכם המפלצת הנאצית במסגרת "הפתרון הסופי לבעיית היהודים" שמיסדה גרמניה הנאצית, ויצרה למעשה מכונת השמדה המונית ורצח עם שיטתי. מפעל תעשייתי ענק, מפלצתי ומטורף שלא ידע העולם האנושי קודם לכן. ואתם שרדתם.
- כאנשים בימי בחרותם, לאחר שעליתם לארץ ישראל, התחלתם ליצור ולחדש חיים. ושוב שרדתם מלחמה לתקומתה ועצמאותה של מדינת ישראל. מלחמה שחלקכם לקח בה חלק בשדות הקרב וגם שילם בחייו.
- כאנשי משפחה צעירים, התחלתם במסלול שיקום וחיים, ושוב קולות מלחמה ומאבק: ההתמודדות עם "הפדאיון" ומלחמת קדש, ושוב עת לעמוד במערכה לחיים.
- כהורים לחיילים צעירים של צבא ההגנה לישראל, אתם שוב מושלכים אלי רעמי התותחים וכאבי המלחמה, אתם ובניכם גם יחד, אוחזים בתקווה ובלחימה, ובוגרים את מלחמת ששת הימים ואת מלחמת ההתשה.
- ניצני נכדים נראים בארץ, ואתם עדיין זקופים ואיתנים, כך שתוכלו לצלוח מלחמת גוג ומגוג המאיימת על עצם קיומו של הבית השלישי ואתם בתוכו. מלחמת יום הכיפורים והשכול גם הם מאחוריהם.

• ואתם המשכתם את חייכם, המשכתם לבנות ולהיבנות, וברקע מלחמת לבנון, וברקע מלחמת טרור, וברקע עורף ביתכם שותת את דמו, קורבן של פצצות אנוש, קורבן של טירוף מערכות מזרח תיכוני. ואתם הוריי, לבנה קטנה בבניין של ענקים ונפילים, של גיבורים בעל כורחם, המשכתם, כמעט עד יומכם האחרון, להוות עבורנו עוגן של חיים ושל תקומה. ואנחנו הקטנים, צאצאים שלכם, צאצאים של דורכם, בני הלבנה הקטנה, עומדים מולכם, מעריצים ומצדיעים לכם, וכל כך גאים בכם..., וכל כך גאים בכם. תודה לכם ששרדתם את כל אלה ואיפשרתם לנו חיים...

ולסיום:

"הלכו כצאן לטבח" הייתה אמירה קשה, רעה, תולדה של בורות מקוממת, של חוסר רגישות, של מצ'ואיזם ישראלי מטומטם ואולי גם של רוע לב. אני זוכר כי בהיות בני כיתתי בני 13, הוטלו עלינו 13 "משימות בר מצווה" בהן לימוד רתימת סוס, לימוד קציר בחרמש ועוד. אחת המשימות הייתה להיפגש עם ניצול שואה מבין חברי הקיבוץ ולשאול אותו שאלות על חוויותיו בזמן השואה.

אני זוכר את פגישתנו עם בינימין ווקסלבאום ז"ל בביתו, ואת תגובתו לשאלת אחד מאתנו מדוע הלכו כצאן לטבח. בינימין קפא לשנייה וענה בכעס כבוש רב:

מי שלא היה שם לא מבין ולא יבין... איך אפשר שהמון אזרחי הכולל נשים, גברים, זקנים וטף ללא כל אמצעי בידיהם יכולים להתקומם ולהתנגד לכוח צבאי מיומן וחמוש ברובים ובמקלעים, המקיף אותם, מוכנים לירי עיוור בהם ללא כל אבחנה. הרי על כל תזוזה מסכנת הם היו "קוצרים" את כולם.

זו הייתה מכונת הרצח הנאצית המאורגנת והאכזרית כל כך.

את זה, ילדים, אתם מוכרחים להבין – כך הוא סיכם אז את דבריו, ואלו נצרבו בי.

עזרא פרנק, 18.6.2022, כנס "דור שני לחלוץ" בנצר סרני.